ଆ-ଆରେ-ଜହ୍ନମାମୁ
ନାଉ ପତରରେ ଜାଉ ଦେବୁଁ

ନାନାବାୟାଗୀତ ବା ଛୁଆଁ ବହଲାଇବା ଗୀତ

NURSERY RHYME

ସଂଗ୍ରହ ଓ ସଂପାଦନା :

ଓଡ଼ିଆ ଶିଶୁ-ସାହିତ୍ୟ ଗବେଷଣା ପରିଷଦ, ଭଦ୍ରକ

ପ୍ରକାଶକ : ଭଦ୍ରକ ରବିବାସରୀୟ ସାହିତ୍ୟଚକ୍ର, ଭଦ୍ରକ

ଅନୁରୋଧ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟ ବା ଦେଶର ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟର ମୂଳ ଉତ୍ସ ହେଲା 'ସଂସ୍କୃତି' । ଏହି ସଂସ୍କୃତିର ମୂଳବିନ୍ଦୁ ହେଲା ଲୋକସଂସ୍କୃତି (Folk culture) । ଏହି ଲୋକ ସଂସ୍କୃତି ଆଧୁନିକ ସଭ୍ୟତାର ଝଡ଼ରେ କ୍ରମେ ଉଭେଇ ଯାଉଛି । ତେଣୁ ଆମ ମା'ମାନେ ପରଂପରାକ୍ରମେ ଓଡ଼ିଶାର ଯେଉଁ ନାନାବାୟାଗୀତ ବା ଛୁଆ ଭୁଲାଣିଆ ଗୀତ ବୋଲୁଥିଲେ ସେଥିପ୍ରତି ଏବର ଶିକ୍ଷିତା ମା' ମାନେ ନାକ ଟେକିଲେଣି । ଏହା ଏକ ବିଡ଼ମ୍ବନା । ଏହି ସବୁ ଗୀତ ମାଧ୍ୟମରେ ଶିଶୁର ଶାରୀରିକ, ମାନସିକ, ବୌଦ୍ଧିକ ଓ ସାମାଜିକ ବିକାଶ ହେଉଛି – ସେ କଥା ଆମେ ଜାଣି ପାରୁନାହିଁ । ଆମର ଏହି ଦୀର୍ଘ ପରଂପରାକୁ ପୁଣି ଥରେ ପ୍ରଚଳିତ କରିବାକୁ 'ଓଡ଼ିଆ ଶିଶୁ-ସାହିତ୍ୟ ଗବେଷଣା ପରିଷଦ'ର ଏହା ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ପ୍ରୟାସ । ଆଶା, ଏବର ମା' ଓ ଭାବୀ ମା' ମାନେ ଏଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟିକୋଣର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ଏହି ସବୁ ସାଂସ୍କୃତିକ ସଂପଦକୁ ଯଥୋଚିତ ସମ୍ମାନ ଦେବେ ଓ ଏହାକୁ ପୁନରୁଜ୍ଜୀବିତ କରି ନିଜ କାମରେ ଲଗାଇବେ । ସ୍ଥାନୀୟ ଭାବରେ ଗୀତର ଯେଉଁସବୁ ସ୍ୱର ଅଛି, ସେହି ସ୍ୱରରେ ବୋଲିବେ ଓ କାମ କରିବେ । ଏ ଦିଗରେ ସଚେତନ ମା' ମାନଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତାବ କାମନା କରୁଛୁ ।

ଓଡ଼ିଆ ଶିଶୁ-ସାହିତ୍ୟ ଗବେଷଣା ପରିଷଦ

ସୂଚୀ

୧. ଝୁଲେଇବା ବେଳର ଗୀତ /୧
୨. କଳା ପିନ୍ଧେଇ ଦେବା ବେଳର ଗୀତ /୩
୩. ତେଲ/ହଳଦୀ ଲଗାଇ ଦେବା ବେଳର ଗୀତ /୪
୪. ଖୁଆଇ ଦେବା ବେଳର ଗୀତ /୬
୫. କ୍ଷୀର / ପାଣି ପିଆଇ ଦେବା ବେଳର ଗୀତ /୭
୬. ତାଳିମରା ଶିଖା ଗୀତ /୭
୭. ନଚେଇବା ବେଳର ଗୀତ /୮
୮. ବହଲେଇବା / ରୁଷିଯିବା ବେଳର ଗୀତ / କାନ୍ଦ ବନ୍ଦକରିବା ଗୀତ /୯
୯. ଶୁଆଇବା ବେଳର ଗୀତ /୧୦
୧୦. ଜହ୍ନମାମୁ ଦେଖାଇ ଦେବା ବେଳର ଗୀତ /୧୨
୧୧. ନିଦରୁ ଉଠେଇବା ବେଳର ଗୀତ /୧୪

ନାନାବାୟାଗୀତ
(NURSERY RHYME)
ଛୁଆ ଭୁଲାଣିଆ ଗୀତ
ପିଲା ବହଲାଇବା ଗୀତ – / ମା' ଗୀତ

୧. ପିଲାକୁ ଝୁଲେଇବା ବେଳର ଗୀତ

୧. ଝୁଲ୍‌ରେ ହାତୀ ଝୁଲ୍
ବାଆ ପାଣି ଖାଇ ଫୁଲ"
ବଣେ ବୁଲୁଥାଏ 'ବାଇଆ ହାତୀ'
ଆଈ ମାଆ କୋଳେ ଅବୁଝା ନାତି ।"

୨. ଝୁଲ୍‌ରେ ଝୁଲ୍‌ରେ
ଝୁଲ୍ ବୀର"
ଝୁଲିଲେ ଖାଇବୁ
ଦୁଧ ସର ।" (ବେଲଗୁଣ୍ଠା / ଗଞ୍ଜାମ)

୩. ଝୁଲ୍ ପଣ୍ଡା – ଝୁଲ୍ ପଣ୍ଡା –,
ଝୁଲୁ ଝୁଲୁ ଖାଏ –
ଛେନା ମଣ୍ଡା ।"
ନ ଝୁଲିଲେ ଖାଏଁ
କୁଜି ଗେଣ୍ଡା ।" (କଟକ)

୪. ହାତୀ ଝୁଲୁଥାଏ, ରାଜା ବଗିଚାରେ
କିଆକନ୍ଦା ଖାଇବାକୁ"
ବାବୁ ଝୁଲୁଥାଏ ତା' ମାଆ କୋଳରେ
ଦୁଧ କଲେ ଖାଇବାକୁ ।"

୫. ଝୁଲୁ ହାତୀ

ଝୁଲୁ ହାତୀ,
ନ ଝୁଲିଲେ ଖାଏ,
ଛେନା କାନ୍ତି ।
ନ ଝୁଲିଲେ ଖାଏ
ବିରାଡ଼ି ବାନ୍ତି ।
ଝୁଲୁ ପଣ୍ଡା – ଝୁଲୁ ପଣ୍ଡା –
ଝୁଲୁଝୁଲୁ ଖାଏ
ଛେନା ମଣ୍ଡା,
ନ ଝୁଲିଲେ ଖାଏ
ଗୁଲି ଗେଣ୍ଡା

୬. ହାତୀ ଝୁଲୁଥିଲା

କୁଞ୍ଜ ଲଟାରେ
କୁନି ଝୁଲୁଥିଲା
ଆମ କୋଠାରେ ।
ହାତୀ ସଜ ବାଜ
ରଜା ଘରକୁ
କୁନି ସଜବାଜ
ଶାଶୁ ଘରକୁ ।
ଝୁଲରେ ହାତୀ ଝୁଲ୍
ବାଆ ପାଣି ଖାଇ ଫୁଲ୍ ।
(ତନ୍ତ ନଗର / ଚକ୍ରଧର ପୁର)

୭. ହାତୀଟି କାଳିଆ ଅସଲ ମେଳିଆ
ନଜାଣଇ ଖାଲ ଖମା,
ଗୋପପୁରେ ଥାଇ ଦୁଧ ସର ଖାଇ
ହୋଇଛି ଧୂସର ଧୂମା ।
ମୋ ହାତୀ ଝୁଲରେ –
ବାଆପାଣି ଖାଇ ଫୁଲରେ । (ରାମଚନ୍ଦ୍ରପୁର / କେନ୍ଦୁଝର)

୨. କଜ୍ଜଳ ପିନ୍ଧେଇ ଦେବା ବେଳର ଗୀତ

୧. କୁଉ – କୁଉ –
କଜ୍ଜଳ –
ମୋ ପୁଅ ଆଖିକି
କର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ – (ଇରମ / ଭଦ୍ରକ)

୨. 'କୁଉ – କୁଉ – ବାଣୀ,
କାହ୍ନୁ ଶାଶୁ ମହାଦେଈ
ରାମ ଶାଶୁ କାଣୀ ।" (ଶ୍ରୀଜଂଗ / ବାଲେଶ୍ୱର)

୩. କୁଉ – କୁଉ
ସାଆନ୍ତ ଗଲେ
ଢିଅକୁ ।
ଦିଅ ସାଆନ୍ତେ
କଉଡ଼ି ଦିଅ,
ବଳା ଗଢ଼ିଦେବି
ପୁଅକୁ
ପୁଅ କାହିଁ ?
ପୁଅ ପେଟର,
ପୁଅ ପାଇଁ ଗଢାଯାଇଛି ଲୋ
ଦାମୋଦର ପୁର ହାଟର ।" (ଭଦ୍ରକ)

୪. କଜଲ୍ ମାଖିବ
ରେଖି ରେଖି –
ଆମ୍ ବାବୁର ଶାଶ୍
ଚୁମା ଦବ ମୁହଁ ଦେଖି ।
(ସମ୍ବଲପୁର)

୫. କୁଉ – କୁଉ –
କଜ୍ଜଳ –
ମୋ ପୁଅ ଆଖିକୁ କର ଉଜ୍ଜ୍ଳ ,
ମୋ ପୁଅ ଆଖିକୁ ଯେ ନଜର ଦେବ
ତା ଛାତିରେ ପଡ଼ିବ ବଜର – ।

୬. ଆଫା – ଆଫା –
ମାମୁ ଘରକୁ ଯା –
ମାମୁ ପୁଅର ଆଖି
ଫୁଟୁ ଥାଆ – " (ବାସୁଦେବପୁର/ ଭଦ୍ରକ)

୭. କଜ୍ଜଳ ପାତିରେ
କଜ୍ଜଳ ପାତି
ପୋଛି ଦେ' ପୋଛିଦେ
କୁନାର ଆଖି ।"

୩. ତେଲ/ହଳଦୀ ଲଗାଇ ଦେବା ବେଳର ଗୀତ

୧. ତା – ତା – ନାଡ଼ି –
ତା – ତା – ନାଡ଼ି –
ବେଙ୍ଗ ଦେଲେ ପାଡ଼ି ।
ବେଙ୍ଗ ଚେଡ଼ି ଯେ
ପଳାଇ ଗଲେ,
ଅଡ଼ା ପିଢ଼ା ଦେଇ ନଗଲେ,
ବେଙ୍ଗଙ୍କ ଘରେ
କି କି ତିଅଣ ?
ଫୁକ ସାଉଁ ସାଉଁ
ହାଣ୍ଡିଏ ଲୁଣ ।

୨. କାଠ ଭାଙ୍ଗୁ –
ପତର ଭାଙ୍ଗୁ
ଷଠୀ ମା'କୁ
ଜେ – ଜେ – କରୁ ।
(ବଲାଙ୍ଗୀର)

୩. ନାକ ରେ ତେଲ ମାରି ତାକୁ ଚିପି ଉଠେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଏ –

ଉଠ୍ – ଉଠ୍ – ନାକ ଡାଁ ଡି
ମାମୁ ଆଣିଦେବ – ଆଖୁ ଖଣ୍ଡି ।"

୪. ଆଡୁରେ ମାଡୁ
ନଈ ନବଢ଼ି
କଖାରୁ ବଢୁ
ରାତି ପାହଲେ ଛୁଆ
ମୁଠୁଣିଏ ବଢୁ । (ବସ୍ତା / ବାଲେଶ୍ୱର)

୫. ପାଚେ – ପାଚେ ରେ ଗାଲ –
ମାମୁ ଆଣିଦେବ
ପାଚିଲା ବେଲ ।
ପାଚେ ପାଚେରେ ଆଖି
ମାମୁ ଆଣିଦେବ
ପାରା ପକ୍ଷୀ ।
ପାଚେ ପାଚେରେ କାନ
ମାମୁ ଆଣିଦେବ
ପାଚିଲା ପାନ ।
ପାଚେ ପାଚେରେ
ନାକ ଦଣ୍ଡା
ମାମୁ ଆଣିଦେବ
ଆଖୁ ଧଣ୍ଡା ।"

୪. ଖୁଆଇ ଦେବା ବେଳର ଗୀତ

୧. ଗିଲି ଗିଲି ଗୁଣ୍ଡି ଗିଲି ଗିଲି ଗୁଣ୍ଡି
ପାଆକୁ ପାନେ
ମା ଠୋଉ ଯାଇ କଉଡ଼ି ଆଣେ
ମା ବୋଇଲା କଉଡ଼ି ନାହିଁ
ଝଲକ୍ ଲଡ୍ଡୁ ପାଇବୁ କାହିଁ ?
ପକେଇ ଦେଲି ଖଡ଼ କୁଢ଼କୁ
କୁଆ ନେଇଗଲା ମାମୁ ଘରକୁ
ମାଇଁ ବୋଇଲା – ଏଇଟି କିଏ
ମାମୁ ବୋଇଲା – ଭଣଜା ଇଏ
ଧୋଇ ଧାଇ କରି ଘରକୁ ନେଏ
ଦୁଧଭାତ କରି – ଗୁଣ୍ଡିଏ ଦେ –
ଭାଡ଼ି ତଳେ କିନା – ଗଡ଼େଇ ଦେ –
(ଉତ୍କଳ ଗାଉଁଲୀ ଗୀତ / ପୃ . ୨୨୬)

୨. କାଉ ମେଞ୍ଚି କାଉ ମେଞ୍ଚି
ଖାଉ, ଦୁଧଭାତ ଯାଉ ଘୁଞ୍ଚି ।
(ଓଡ଼ିଆ ଲୋକଗୀତ ଓ କାହାଣୀ / ପୃ . ୫୧୯)

୩. କୁକୁଡ଼ା ନଖାଏ ଖୁଦ
ମୋ ଧନ ନଖାଏ ମାଣ୍ଡିଆ ଜାଉ ଲୋ,
କାହୁଁ ଆଣି ଦେବି ଦୁଧ ।
(ଓଡ଼ିଆ ଶିଶୁ ସଂଗୀତ ସଂକଳନ / ପୃ. ୩୨)

୪. "ଛୁଆ ଶାଶୁଘର ଆଳି ମାଳିରେ
ଛୁଆ ଭାତ ଖାଇବ ସୁନା ଥାଳିରେ । (ବସ୍ତା)

୫. ଛୁଆ ଶାଶୁଘର କେନ୍ଦରାପଡ଼ା
ଛୁଆ ନବ ଭାର ଚୁଡ଼ା, ଉଖୁଡ଼ା (ଜହଙ୍ଗର / କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା)

୫. କ୍ଷୀର / ପାଣି ପିଆଇ ଦେବା ବେଳର ଗୀତ

୧. ଦେ ବଳଦ – ଟାଣି ଟୁଣି
ଆଉ ନାହିଁରେ ଦୋଓଡ଼ା ପାଣି ।"
(ଓଡ଼ିଆ ଲୋକଗୀତ ଓ କାହାଣୀ / ପୃ. ୫୧୯)

୬. ତାଳିମରା ଶିଖା ଗୀତ

୧. ତାଳି ତାଳି   ବନ ମାଳୀ
ତାଳି ତାଳି   ବନମାଳୀ
ତାଳି ସର   ତାଳି ସର
ଟୋକେଇ କୁଣ୍ଢେଇ ସଜକର
ଘେନି ପଳେଇବା ଘୁମୁସର ।
(ଉତ୍କଳ ଗାଉଁଲି ଗୀତ / ପୃ. ୨୨୬)

୨. ତାକ ଧିନାଧିନି   ତାକଧିନା ଧିନି
ତାକ୍ ଧିନାଧିନି ନାଟରେ,
ସମସ୍ତେ ପିନ୍ଧିଲେ   ଛିଣ୍ଡା କତରା
କାହ୍ନୁ ପିନ୍ଧିଲା ପାଟରେ ।
ତାକ ଧିନାଧିନ୍ ନାଉ
ତେନ୍ତୁଳି ପତ୍ରରେ ପିଠା କରିଥିଲା
ପାଟି କଲା ଟାଉ ଟାଉ ।" (ଇରମ)

୩. ମୋ କୃଷ୍ଣ ନାଚୁଥିବ   ଢ଼ଳି ଢ଼ଳି
ଅଣ୍ଟାରେ ଘାଗୁଡ଼ି   ମାଳିକି ମାଳି
କୃଷ୍ଣ ନାଚୁଥିବ   ବାଡ଼ି ଆଡ଼େ,
ଅଣ୍ଟା ଲାଗିଗଲା   ଚାରି ଆଡ଼େ ।" (ଚୌଦ୍ୱାର)

୬. ତାଇ ତାଇ ତାଇ   ଅଜା ଘର ଯାଇ
ମାଛ ଭାତ ଖାଇ   ନାଚ ଗାଇ ଗାଇ ।   (କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା)

୭. ନଚେଇବା ବେଳର ଗୀତ

୧. ଟାଇକି ଟାଇକି ନାଟ,
ଶାଗ ପାନଖିଆ ପେଟ
ଟାଇସରରେ ଟାଇସର,
ଫୁଲ ମାଳ କରି ସଜ କର ।
ନାନୀ ଯିବ ଶାଶୁ ଘର ।
(ପଲ୍ଲୀଗୀତ ସଂଚୟନ / ୧ମ / ପୃ. ୨୬୩)

୨. ଧେଇ ଧେଇ ତାକ ଧେଇକି
ବୁଢ଼ାଯିବ କୋଉ ସାହିକି
ବୁଢ଼ାଯିବ ଡଗର ପଡ଼ା
ଉଠିବୁଟି କାଳିଆ ହଡ଼ା
ହଡ଼ା ଗୋଡ଼ ନଅଡ଼ ନଡ଼
ବାଇଗଣ ଭଅଡ଼ ଭଡ଼ ।

୩. ମୋ କୃଷ୍ଣ ନାଚୁଥିବ ଢ଼ଳି ଢଳି
ଅଣ୍ଟାରେ ଘଗାଗୁଡ଼ି ମାଳିକି ମାଳି
କୃଷ୍ଣ ନାଚୁଥିବ ବାଡ଼ି ଆଢ଼େ
ଅଣ୍ଟା ଲାଗିଗଲା ଚାରିଆଢ଼େ ।
(ଚୌଦ୍ୱାର / କଟକ)

୪. ନାଚି ନାଚି କେତେ ଝାଳ
ଗଲାଣି ଲୋ ବହି
ସେତିକି ବେଳୁ ନାଚୁଛି
ମୋ କଳା କହ୍ନାଇ ।
କିଏକି ଦରବ
ଦେଇଥାଅ ମୋ ପୁଅକୁ
ମାଗଣା ପାଇଲେ ଅବା
ନାଚ ଦେଖିବାକୁ ।"
(ଜଟଣୀ / ପୁରୀ)

୪. ତା ଧେଇ ଧେଇ ନନ୍ଦେ,
ତାଳ ବାଡ଼ିକି ତାଳ ଖାଇଗଲେ
ଗୋଡ଼େଇ ମାଇଲେ ବନ୍ଧେ ।
ଧେଇକିରେ, ମୋର ଥେଇ କିରେ ।
ମୋ ରଙ୍କୁଣି ପେଟିଆ ଲାଉ,
ମୋ ଧନକୁ ଯେ ମନ୍ଦ ମନାସିବ
ତଳିତଳା ହୋଇଯାଉ ।

(ଉତ୍କଳ ଗାଉଁଲୀ ଗୀତ / ପୃ. ୨୨୭)

୮. ବହଲେଇବା / ରୁଷିଯିବା ବେଳର ଗୀତ / କାନ୍ଦ ବନ୍ଦକରିବା ଗୀତ

୧. କିଏ ମାଇଲାରେ କିଏ ଧଇଲା
କାହା ବୋଲେ ଗଲୁ ରୁଷି,
ଆ'ଣ ପାନିଆଁ ଖାଙ୍କିମି ମୁଣ୍ଡ
ରଂଗ ଜାହାଜରେ ବସି
କଦମ୍ବ ମୂଳରେ ବସି କାନ୍ଦୁଥିବୁ
ମାମୁ ନେଇଯିବ ଆସି ।"

(ଇରମ)

୨. କିଏ ମାଇଲା ?
ଅଉ ଗଛମୂଳେ ବର ଆଇଲା ।
ପାକଲା ଗାମୁଛା ଉଇ ଖାଇଲା,
ଉଠୁ କନିଆଁ ହୁଇ ମାଇଲା ।
ବରଗଛ ମୂଳେ ବର ଆଇଲା । (ଭଦ୍ରକ)

୩. ରୁଷିଗଲେ କୁତୁକୁତୁ ଦେଇ ହସାଯାଏ –
'ଆ – କଲିକି – ବାଆ କଲା –
ତା' କାଖ ସନ୍ଧିକିଉକିଗଲା – (କେନ୍ଦୁଝର)

୯. ଶୁଆଇବା ବେଳର ଗୀତ

୧. ଧୋଓ ରେ ବାଇଆ ଧୋଓ –
ଯୋଉ କିଆରୀରେ ଗହଳ ମାଣ୍ଡିଆ
ସେହି କିଆରୀରେ ଶୋ ।
ଆସ ମାଉସୀ, – ଆସ ପିଉସୀ
ନିଦ ଦେଇ ଯାଅ,
ପାନ, ବିଡ଼ି ବିଡ଼ି – ଗୁଆ ପେଡ଼ି ପେଡ଼ି
ବଟୁଆ ପୁରେଇ ଯାଅ ।”
(ଉତ୍କଳ ଗାଉଁଲି ଗୀତ / ପୃ. ୨୨୮)

୨. ବାଉ ଚଢ଼େଇରେ ବାଉ ଚଢ଼େଇ,
ତ' ମା ଯାଇଚି ଗାଈ ଚରେଇ ।
ଗୁଠରୁ ଆଣିବ ଗଜରା ଦୁଧ ।
ତାକୁ ଖାଇଲେ ମାଡ଼ିବ ନିଦ ।” (ଇରମ)

× × × × ×

ଗୋଠରୁ ଆଣିବ ଆଉଟା ଦୁଧ,
ତାକୁ ପିଇଦେଲେ କରିବ ଗେଲ ।

× × × × ×

ଗୋଠରୁ ଆଣିବ ଆଉଟା ଦୁଧ,
ତାକୁ ପିଇଦେଇ ଆସିବ ନିଦ । (ବାସୁଦେବପୁର)

୩. ଶୋଇପଡ଼ କୁନା ଶୋଇ ପଡ଼ ତୁରେ
କହିଛନ୍ତି ଜହ୍ନମାମୁ,
ମୋ ହଳଦୀ ଗଣ୍ଠି ଶୋଇପଡ଼ ତୁରେ
ଉଠିଲେ ଖାଇବୁ ଜାମୁ ।
ଶୁଆ ଶାରୀ ସବୁ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେଣି
ଚେତା ନାହାନ୍ତି ତ କେହି,
ତୋ ଶୁଆ ରାବିବ ମୋ ଶାରୀ ପଢ଼ିବ

ତେବେ ତୁ ଉଠିବୁ ଯାଇ ।"

(ଓଡ଼ିଆ ଶିଶୁ ସଂଗୀତ ସଂକଳନ / ପୃ. ୩୭)

୪. କାଉ – କାଉରେ

ବାବୁ ନିଦ ଯାଉରେ –

ଦାଣ୍ଡେ ଖେଳୁ ଧୂଳି ବାଲି

ଧୂଳିଆ ଧୂସର ତୋତେ ଦେବେ ଗାଳି ।

ଡାକ ଆସୁଚି ମୋହନ

ନ କାନ୍ଦିବୁ ବାପଧନ

କୋଳକରି ନେଇଯିବେ ମଥୁରାକୁରେ ।"

(ବୌଦ)

୫. ନିଦ ମାଉସୀ - ନିଦ ମାଉସୀ

ଚାଲେ ବାଡ଼େ ଆ –

ସେତେ ଚାଉଳ ଦେ' ନେ ବାବୁକୁ

ନିଦ କରେଇ ଯା ।"

(ତୁଇ ଆମର ନାଲି ପଇଞ୍ଚ / ପୃ . ୬୫)

୬. ବାଟର କାଉ କୁହ୍ଲିଆ ଖାଉ

ନିଦଘର ଯାଉରେ ବାବୁ ନିଦ ଘର ଯାଉ ।

(ପଲ୍ଲୀଗୀତି ସଂଚୟନ / ପୃ. ୩୦୫)

୭. ମୋର ଧନ ରଙ୍କ ରତନ

କଥା ମୋର ମାନିଯା –

ମୋ ଗୀତ ଶୁଣି ଖୁସି ମନରେ

ମୋ କୋଳେ ତୁ ଶୋଇ ଯାଆରେ – ଶୋଇଯା – ।

(କୁସୁପୁର)

୮.	ଆ – ରେ ବାଇଆ ଆ –,
କୁନାକୁ ଆମର		ନିଦ ଦେଇଯା –
କୁନା ଶୋଇଯାଉ		ଗାଢ଼ମ ନିଦ,
ଆରେ ବାଇଆ ଆ – । (ବୋଲଗଡ଼)

୯.	କୋକବାୟା ନନାରେ
ଦାଢ଼ି ପନ୍ଦାଡ଼େ ଥାଅ – ।
କୁନିଆଁ କାନତ ମୋଚି ମୋଚିକା
ଆଉ ଯାହା କାନ ଖାଆ ।
କୋକବାଇ ନନାରେ – ମୋ ବୋଲ ଶୁଣ
ବିଲର ମାଛ – ଚିଲ ଖାଇଗଲା
ଦଉଡ଼ି ଖଣ୍ଡିଏ ବୁଣ୍ ।
ଦଉଡ଼ି ଖଣ୍ଡିଏ ବୁଣ୍‌ରେ – ନନା ଫାଶଟିଏ କର
ଫାଶଟିଏ କରି ସାରି – ଚିଲମାନଙ୍କୁ ଧର । (ତିଗିରିଆ)

୧୦. ଜହ୍ନମାମୁ ଦେଖାଇ ଦେବା ବେଳର ଗୀତ

୧.	ଆ – ଆରେ – ଜହ୍ନମାମୁ –
ନାଉ ପତରରେ
ଜାଉ ଦେବୁଁ – (ଇରମ / ଭଦ୍ରକ)

ଆଷାଢ଼ ମାସରେ		ମେଘ ଘଡ଼ଘଡ଼ି
କୁନାକୁ ଆମର	ବାହାଦମୁଁ ।”

୨.	ଆ – ଆ – ଜହ୍ନମାମୁ – ଆ – ଆ –
ପାଟ କାଛଟିଏ ଦେଇ ଯାଆ ।
ଗୋଟିଏ ଦେଲେ
କାହ୍ନୁ ମୋର ହସିବ
ଯୋଡ଼ିଏ ଦେଲେ
ପିଢ଼ା ମାଡ଼ି ବସିବ । (କଟକ)

୩. ଆ ଜହ୍ନମାମୁ	ସରଗ ଶଶୀ
ମୋ କୁନା ସାଥିରେ	ଖେଳିବୁ ବସି ।
ପାଟ ଖଦୀ ଖଣ୍ଡେ	ଆଣିବୁ ଯେବେ,
କୁନା ସାଥିରେ ତୁ	ଖେଳିବୁ ତେବେ
ଖଣ୍ଡିଏ ଦେଲେ ରୁଷିବ
ଦି ଖଣ୍ଡି ଦେଲେ	କରି କରି ହୋଇ ହସିବ ।

୪. "ଆସ ଜହ୍ନମାମୁ	ଶରଦ ଶଶୀ
ମୋ କାହ୍ନୁ ହାତରେ	ପଡ଼ରେ ଖସି
ଦୁଧ ଭାତ, ସର	ଅନେକ ଦବା
ସନ୍ତୋଷ କରି	ଘରକୁ ନବା ।"

୫. ଆସ ଜହ୍ନମାମୁ	ସରଗ ଶଶୀ,
ମୋ କାହ୍ନୁ ହାତରେ	ପଡ଼ରେ ଖସି ।
ଲୁଚି ଲୁଚି ଯାଉଛୁ	ମେଘରେ ମିଶି
ପୁଣି ଦେଖା ଦେଉଛୁ	ହସିରେ ହସି
	ସରଗ ଶଶୀ
ଖାଉ ନାହିଁ ମୋ କୁନା	ବସିଛି ରୁଷି
କ୍ଷୀର ଲବଣୀ ସର	ହୋଇବ ବାସିରେ –
	ସରଗ ଶଶୀ ।"

(ପଲ୍ଲୀଗୀତି ସଂଚୟନ / ୩ୟ ରାଗ / ପୃ. ୨୧୧)

୬. ଆ ଜହ୍ନମାମୁଁ	ଶରଦ ଶଶୀ,
ମୋ କୁନା ହାତରେ	ପଡ଼ରେ ଖସି ।
ସଜାଇଛି କୁନା	ଖଜା ମିଠାଇ,
ଦେବରେ ତୁମକୁ	ଖାଇବା ପାଇଁ

(ଓଡ଼ିଆ ଶିଶୁ ସଂଗୀତ ସଂକଳନ / ପୃ. ୩୨)

୭. ଆ ଜହ୍ନମାମୁ   ଶରଦ ଶଶୀ,
ମୋ କାହ୍ନୁ ହାତରେ   ପଅଡ଼ ଖସି ।
ସରଗରୁ ଆସି   ମଞ୍ଚରେ ବଅ,
ତୋ ସଙ୍ଗେ ଖେଳିବ   ମୋ କାହ୍ନୁ ପୁଅ ।" (ଇନ୍ଦୁପୁର / କଟକ)

୮. ଶୋଇପଡ଼ କୁନା   ଶୋଇପଡ଼ ତୁରେ
କହିଛନ୍ତି ଜହ୍ନମାମୁଁ
ମୋ ହଳଦୀ ଗଣ୍ଠି   ଶୋଇ ପଡ଼ିବରେ
ଉଠିଲେ ଖାଇବ ଜାମୁ । (ଇନ୍ଦୁପୁର / କଟକ)

୧୧. ନିଦରୁ ଉଠେଇବା ବେଳର ଗୀତ

୧. କା – କା – ଡାକିତ ଗଲାଣି କାଉ
ଧନମଣି ମୋର ଶୋଇ ଉଠିବ
ଗାଧୋଇ ପାଧୋଇ
ପେଟେ ଖାଇଦେଇ ଖେଳିବ ।"
(ସୁକିନ୍ଦା)

ଯୋଗାଯୋଗ : ଡକ୍ଟର ମନୀନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି
ନୂଆବଜାର, ଭଦ୍ରକ, ୭୫୬୧୦୦
ଫୋନ (୦୬୭୮୪)୨୫୧୫୩୨, ମୋ : ୯୨୩୮୫୦୬୨୬୭

ନାନାବାୟା ଗୀତ

କଥାରେ ଅଛି—'ବାଳାନାଂ ରୋଦନଂ ବଳ' । ଅର୍ଥାତ୍, କ୍ରନ୍ଦନ ହେଉଛି ଶିଶୁର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶକ୍ତି । କାରଣ ଏହି କ୍ରନ୍ଦନ ମାଧ୍ୟମରେ ଶିଶୁ ତା ମନର ଭାବ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଥାଏ । କଥା କହି ଶିଖିବା ପୂର୍ବରୁ, ଶିଶୁ ଖାଇବା ପାଇଁ, ପିଇବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକ ବସ୍ତୁକୁ ପାଇବା ପାଇଁ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ତା ମନର ଭାବ ବ୍ୟକ୍ତ କରି ଜନନୀର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଥାଏ । ଏହି କ୍ରନ୍ଦନରତ ଶିଶୁକୁ ଶାନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଜନନୀ ଯେଉଁ ସବୁ ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କରିଥାଏ, ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ଗୀତ ଗାଇ ଶିଶୁକୁ ଶାନ୍ତ କରିବା ହେଉଛି ପ୍ରଧାନ ଅବଲମ୍ବନ । ଏହି ପ୍ରକାର ଗୀତକୁ ଏବେ 'ନାନାବାୟା ଗୀତ' ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ଇଂରାଜୀରେ ଏହାକୁ Nursery Songs ବା Nursery Rhymes ବୋଲି କୁହାଯାଏ । Nursery Rhymesର ଆକ୍ଷରିକ ଅର୍ଥ ସମ୍ବଳିତ ଶବ୍ଦ ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ନଥିଲା । ପଲ୍ଲୀକବି ନନ୍ଦକିଶୋର ବଳ ପ୍ରଥମେ 'ନାନାବାୟା ଗୀତ' ବୋଲି Nursery Rhymeର ମର୍ମାନୁବାଦ ପ୍ରକାଶ କଲେ ।

କବିଗୁରୁ ରବୀନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଏହି ପ୍ରକାର ଗୀତକୁ—'ଛେଲେ ଭୁଲନୋ ଛଡ଼ା' ନାମରେ ନାମିତ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ନାମକରଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସ୍ୱର୍ଗତ ଚକ୍ରଧର ମହାପାତ୍ର ଏହି ପ୍ରକାର ଗୀତକୁ 'ଛୁଆ ଭୁଲାଣିଆ ଗୀତ' ଶୀର୍ଷକରେ କେତେକ ଗୀତ ସଂଗ୍ରହ କରି ତାଙ୍କ 'ଉତ୍କଳ ଗାଉଁଲି ଗୀତ'ରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ସମ୍ବଲପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ଏହି ପ୍ରକାର ଗୀତକୁ 'ଛୁଆ ଭୁରୁଆ' ଗୀତ କୁହାଯାଏ । ଚକ୍ରଧର ମହାପାତ୍ର ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମା'ମାନେ ଗାଉଥିବା ଗୀତକୁ 'ନାନାବାୟା ଗୀତ' ବା 'ଲୋଳି' ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର, ପଣ୍ଡିତ ନୀଳକଣ୍ଠ ଦାସ 'ଲୋଳି' ଶବ୍ଦର ବ୍ୟବହାର ଭିନ୍ନ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ୧ । ଅନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବିଚାର କଲେ 'ଲୋଳି' ଶବ୍ଦଟି ସଂସ୍କୃତ 'ଲୋଳ' ଶବ୍ଦରୁ ନିଷ୍ପନ୍ନ ବୋଲି ଅନୁମାନ କରାଯାଏ । ଏହାର ଆଭିଧାନିକ ଅର୍ଥ ହେଉଛି—ହଲାଇବା, ଝୁଲାଇବା ବା ନଚେଇବା । ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଭାଷାକୋଷରେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି—ଯାହା ଲଡ଼୍ ଲଡ଼୍ ହୋଇ ଝୁଲୁଥାଏ ବା ଦୋହୋଲୁଥାଏ । ୨ । ଏଣୁ, କ୍ରନ୍ଦନରତ ବା ଅଝଟ ଶିଶୁକୁ ତୁନି କରିବା ନିମିତ୍ତ, ମାଆ ତାକୁ ଝୁଲେଇ ଝୁଲେଇ ଯେଉଁ ଗୀତ

୧ । ଗାନର ପଦର ଶେଷରେ ଓଳି ଦେଲେ ଗୀତର ନାମ ହେଉଥିଲା 'ଓଳି' ଗୀତ । 'ଲୋଳି' କିମ୍ବା 'ଓଳି ଲୋଳି' ବା 'ଓ-ଲୋଳି-ଳି' ଅଥବା 'ଲୋ ଓ ଇଳି' ପଦର ଶେଷରେ ଯୋଡ଼ି ଗାଇଲେ, ଏହାକୁ

ଗାନ କରିଥାଏ, ତାହାହିଁ ଯଥାର୍ଥରେ ହେଉଛି 'ଲୋରୀ' । ହିନ୍ଦୀ ଭାଷାରେ ଏହା 'ଲୋରୀ' ବା 'ପାଲନେକା ଗୀତ' ନାମରେ ପରିଚିତ । ଏହି 'ଲୋରୀ' ଶବ୍ଦଟି ସଂସ୍କୃତ ଭାଷାର 'ଲୋଲ' ଶବ୍ଦର ଅପଭ୍ରଂଶ ବୋଲି ହିନ୍ଦୀ ବାଲ୍ ସାହିତ୍ୟ : ଏକ ଅଧ୍ୟୟନ' ଗବେଷଣା ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଡ଼କ୍ଟର ହରିକୃଷ୍ଣ ଦେବସର ସ୍ୱୀକାର କରିଛନ୍ତି । ୩ । ଆସାମର ସ୍ଥାନୀୟ ଭାଷାରେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ 'ଧାବର ନାମ୍' (ନାମ ଗୀତ) ବା ନିଚୁକାନି ଗୀତ (ନାନାବାୟା ଗୀତ) ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଡକ୍ଟର କୁଞ୍ଜ ବିହାରୀ ଦାଶ ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ଗୀତକୁ 'ଶିଶୁ ଗୀତ' ବା 'ପିଲାଙ୍କ ଗୀତ' ନାମରେ ନାମିତ କରିଛନ୍ତି । ଶିଶୁମାନେ ଯେଉଁ ଗୀତ ନିଜେ ଗାଆନ୍ତି ତାକୁ ଶିଶୁ ଗୀତ କୁହାଯାଇପାରେ—କିନ୍ତୁ, ପିଲାମାନଙ୍କ ନିମିତ୍ତ ବଡ଼ମାନେ ଗାଉଥିବା ଗୀତକୁ ଶିଶୁ ଗୀତ କୁହାଯିବା ଆଦୌ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ । ସବୁଠାରୁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେଉଛି ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ଗୀତକୁ 'ନାନାବାୟା ଗୀତ' ଭାବରେ ନାମିତ କରିବା । ଭାଷାକୋଷକାର ସ୍ୱର୍ଗତ ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରହରାଜ Nursery Songsର ଓଡ଼ିଆ ଭାବାର୍ଥ— 'ନାନାବାୟା ଗୀତ' ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ୪ ।

ନାନାବାୟା ଗୀତ ସୃଷ୍ଟିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ :

ନାନାବାୟା ଗୀତର ନାମକରଣ ଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ଏହି ପ୍ରକାର ଗୀତ ଗୁଡ଼ିକର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି—ଅଶାନ୍ତ ବା କ୍ରନ୍ଦନରତ ଶିଶୁକୁ ଗୀତ ମାଧ୍ୟମରେ ଶାନ୍ତ କରିବା । ଉକ୍ତ ଗୀତ ଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟବସ୍ତୁ ନଥାଏ । ଗୀତର ଭାଷା ମଧ୍ୟ ସେତେ ବଳିଷ୍ଠ ନୁହେଁ । ଅନେକ ଗୀତ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପିଲାର ଭାଷା ପରି ଦୁର୍ବୋଧ । ସେହି ଗୀତକୁ କେବଳ ଶିଶୁ ଓ ତାର ଜନନୀହିଁ ବୁଝିଥାନ୍ତି । ମା'ର ସନ୍ତାନ ପ୍ରତି ସ୍ନେହ, କରୁଣା, ଆଦର ଓ ବାତ୍ସଲ୍ୟ ମମତା ଏହି ଗୀତ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥାଏ । ଗାୟିକାର ମନର ଭାବ ତାର ସୁଲଳିତ କଣ୍ଠ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ଓ ଶିଶୁର ମନୋରଞ୍ଜନ ପାଇଁ ଖୋରାକ ଯୋଗାଏ । ଏଣୁ, ନାନାବାୟା ଗୀତ ସବୁରେ ମାତୃ ହୃଦୟର ଅନାବିଳ ସ୍ନେହ, କରୁଣା, ମମତା ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ସହିତ ଶିଶୁର ଭବିଷ୍ୟତ ନେଇ ମା ମନର ଆଶା ଆକାଂକ୍ଷା ରୂପ

---

୩ । ଦେବସର ହରିକୃଷ୍ଣ, ହିନ୍ଦୀ ବାଲ୍ ସାହିତ୍ୟ ଏକ ଅଧ୍ୟୟନ, ପୃ–୨୧

୪ । ମହାନ୍ତ ମହେଶ୍ୱର, ଅସମୀୟା ଶିଶୁ-ସାହିତ୍ୟର ସାମାଜିକ ଅଧ୍ୟୟନ, ଆସନ୍ତାକାଲି (୩୮ଶ ବର୍ଷ, ୧୧ଶ ସଂଖ୍ୟା, ନଭେମ୍ବର ୧୯୮୪) ପୃ–୨୯

ପାଇଥାଏ ।

ଶିଶୁର ମନ ଅନାବିଳ ଓ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ । ସେ ନାନାବାୟା ଗୀତର ଅର୍ଥ ବୁଝିଁକି ନବୁଝି ଗୀତର ଧ୍ୱନି ଦ୍ୱାରା ଅଭିଭୂତ ହୋଇଥାଏ । ଫଳରେ ତାର ସ୍ନାୟୁ ସବୁ ବଶୀଭୂତ ଓ ଅବଶ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି । ଏହା ଫଳରେ ଶିଶୁର କ୍ରନ୍ଦନ ବନ୍ଦ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ଶାନ୍ତ ହୋଇଯାଏ । ଏଣୁ, ନାନାବାୟା ଗୀତ ସବୁ ଧ୍ୱନି ପ୍ରଧାନ । ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ଗୀତ ସବୁ ଦୁଇ ଧାଡ଼ି ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଦୀର୍ଘ ଗୀତ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଇଥାଏ । କାରଣ, ଧାଡ଼ିଏ ଦୁଇ ଧାଡ଼ି ଗୀତ ଗାଇ କ୍ରନ୍ଦନରତ ଓ ଅଶାନ୍ତ ଶିଶୁକୁ କାନ୍ଦରୁ ନିବୃତ୍ତ କରି ଶାନ୍ତ କରିବା ସମ୍ଭବପର ନୁହେଁ । ଏଣୁ, ଜନନୀ ବା ଧାଈ ନାନାବାୟା ଗୀତ ଗାଇବା ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କର ମନକୁ ଯେଉଁ ଭାବ ଓ ଚିନ୍ତା ଆସେ, ସେ ସବୁକୁ ସେମାନେ ସ୍ୱର ଦେଇ ଅତି ସୁଲଳିତ କଣ୍ଠରେ ଗାଇ ଥାଆନ୍ତି । କାରଣ, ସ୍ୱର ଦେଇ ଗୀତ ଗାଇଲେ ତାକୁ ଶୁଣିବାକୁ ସମସ୍ତେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିଥାଆନ୍ତି । ଏଣୁ, ଶିଶୁ ବା ଏଥିରୁ ବାଦ୍ ଯିବ କିପରି ? ନାନାବାୟା ଗୀତ ସବୁ ଗାୟନ ଧର୍ମୀ—ସ୍ୱର ନଦେଇ ଗାଇଲେ ଏହାର କୌଣସି ସାଙ୍ଗୀତିକ ଓ ସାହିତ୍ୟିକ ମୂଲ୍ୟ ରହେ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ନାନାବାୟା ଗୀତର ମଧୁର ମୂର୍ଚ୍ଛନା ଓ ନାରୀ କଣ୍ଠର ସୁଲଳିତ ସ୍ୱର ପ୍ରବାହ ଦ୍ୱାରା ଶିଶୁର କର୍ଣ୍ଣ ଗହ୍ୱରରେ ଯେଉଁ ଧ୍ୱନି ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ—ସେଥିରେ ଶିଶୁ ବଶୀଭୂତ ହୋଇପଡ଼େ—ଗୀତର ଝଙ୍କାର ଓ ଲାଳିତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ନିମଗ୍ନ ହୋଇ ସେ ଶାନ୍ତିରେ ଆଖିବୁଜି ଗଭୀର ନିଦ୍ରାରେ ଶୋଇଯାଏ । ଶିଶୁର ଏହି ବଶୀଭୂତ ଅବସ୍ଥା ପାଇଁ ଗୀତର ଧ୍ୱନି, ସ୍ୱର ପ୍ରବାହ ଓ ନାରୀ କଣ୍ଠର ଲାଳିତ୍ୟହିଁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦାୟୀ ।

ଏଣୁ, ନାନାବାୟା ଗୀତ ସବୁ ଶିଶୁ ମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରଚିତ ହେଲେହେଁ, ନାରୀ ସମାଜ ହେଉଛି ଏ ସମସ୍ତର ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତ୍ରୀ । ଅଧିକାଂଶ ଲୋକଗୀତ ସୃଷ୍ଟିରେ ଯେପରି ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ନାରୀ ମାନଙ୍କର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି—ସେହିପରି ନାନାବାୟା ଗୀତ ସୃଷ୍ଟିରେ ମଧ୍ୟ ନାରୀ ସମାଜର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । ଏହି ନାନାବାୟା ଗୀତର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ନାରୀ ଜୀବନର ବିଭିନ୍ନ ଚିତ୍ର ତଥା ନାରୀ ମନର ସୁଖ ଦୁଃଖ ଆନନ୍ଦ ଓ ନିରାନନ୍ଦର କଥା ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଥାଏ । ଶିଶୁକୁ ଉପଜୀବ୍ୟ କରି ଜନନୀ ଅନ୍ତରର ଭାବରାଜି ଗୀତ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ନାରୀ ଓ ଶିଶୁଙ୍କ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ବସବାସ କରୁଥିବା ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କ ନାମ ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଥାଏ ।